

Prigimtimi pagrįstas ugdymas

Mokykla „SOKRATUS“ – tai vienintelė šalyje bendrojo ugdymo mokykla, kuri visame ugdymo procese taiko skirtingų mokymosi stiliaus metodikas ir daugialypio intelekto modelį.

Mokymosi stiliai

Mokymosi stilius – tai palankiausias ir pamėgtas galvojimo, informacijos apdorojimo ir supratimo būdas. Nėra vienintelio dominuojančio mokymosi stiliaus. Naudojama unikali ir mokslu pagrįsta mokinio mokymosi stiliaus atpažinimo metodika, kuri remiasi šios srities teoretikais (pvz., David A. Kolb) bei praktikais.

Pagrindiniai mokymosi stiliai:

- Aktyvistas – greitai įsitraukia į naujas veiklas
- Mąstytojas – linkęs rinkti informaciją, analizuoja bei apmąsto prieš priimdamas sprendimą
- Teoretikas - pritaiko ir integruoja savo pastebėjimus į vieningą sistemą
- Pragmatikas - mėgsta idėjas ir teorijas išbandyti praktiškai

Tarpiniai mokymosi (reflektyvaus mokymosi) stiliai, daugiau siejami su praktiniu gyvenimo kelio pasirinkimu:

- Išsiskiriantis(unikalus) / divergentas – vienam atsakymui ieško daugelio būdų; derina mokymosi žingsnius tarp intuicijos ir stebėjimo
- Taikytojas / konvergentas - derina mokymosi žingsnius tarp logikos ir veiklos
- Praktikas / akomodatorius derina mokymosi žingsnius tarp intuicijos ir veiklos
- Asimiliatorius derina mokymosi žingsnius tarp logikos ir stebėjimo

Skirtingi mokymosi stiliai susiję su daugialypiu žmogaus intelektu. Visame ugdymo procese naudojamas Daugialypio intelekto modelis, kurio pradininkas - Howard Gardner. Jis ne tik teigė, bet ir įrodė, kad žmogaus intelektas yra daugialypis, skirtingose veiklos srityse pasireiškia skirtingos intelekto rūšys. Plačiausias jo ugdymo samprata besiremiančių mokyklų tinklas yra Jungtinėse Valstijose. Mokykloje intelekto rūšys suvokiamos kaip tam tikrų sričių gebėjimai, kurie turėtų būti įvertinami ir ugdomi, o mokymo(si) proceso organizavimas ir įvairios veiklos mokykloje nukreipiamos į daugialypio intelekto plėtojimą ugdant asmenybę. Pradžioje stiprinamos stipriosios prigimtinės pusės, meistriškai pereinant į motyvuotą kitų sričių lavinimą. Tokia praktika reikalauja visos mokyklos bendruomenės labai atsakingo požiūrio į ugdymą(si) ir yra viena moderniausių šiuolaikinėje pedagogikoje.

H. Gardneris ir jo pasekėjai išskiria viena nuo kitos nepriklausančias intelekto rūšis. Dažniausiai asmenyje dominuoja 2–3 intelekto rūšys, o kartu su kitomis jos turėtų sudaryti savitą unikalų intelektą kombinaciją. Tas unikalumas apsprendžia individualų mokiniui priimtinausią mokymo(si) stilių bei strategiją.

SOKRATUS

VISAPUSIŠKO UGDYMO MOKYKLA

Daugialypio intelekto struktūra:

- Erdvinis, vizualinis – piešimas, schemų braižymas. Tai gebėjimas tiksliai suvokti vizualinį ir erdvinį pasaulinį ir kurti bei keisti jį pagal savo suvokimą.
- Asmeninis(vidinis) – savo jausmų supratimas, vidinė disciplina. Tai gebėjimas įsigilinti į savo jausmus ir įgūdžius, juos skirti bei remtis kontroliuojant savo elgesį, pažinti savo stipriąsias ir silpnąsias puses.
- Tarpasmeninis – buvimas komandoje, bendradarbiavimas. Tai gebėjimas skirti žmonių nuotaikas, temperamentą, motyvaciją bei troškimus ir tinkamai į juos reaguoti.
- Matematinis-loginis – loginis darbas su skaičiais, ryšių tyrinėjimas. Tai gebėjimas abstrakčiai samprotauti, skirti loginius ar skaičių dėsningumus ir iš to daryti pagrįstas išvadas.
- Verbalinis (lingvistinis) – pristatymas, prasmės perteikimas, debatai. Tai kalbiniai gebėjimai ir jautrumas žodžių skambesiu, ritmui ir prasmėms.
- Kūno veiksmo (kinestetinis) - vaidmenų žaidimai. Tai gebėjimas kontroliuoti savo kūno judesius ir meistriškai valdyti objektus.
- Gamtinės aplinkos (gamtininko, natūralizmo) – rūpinimasis aplinka, savo veiklos pasekmių supratimas. Tai gebėjimas asmeniškai įsiliesti į gamtines aplinkas, atpažinti ir skirstyti kategorijomis gamtos objektus.
- Muzikinis, ritminis (harmoninis) - jautrumas garsams, ritmui, melodijai ir muzikai. Tai gebėjimas kurti ir pajusti ritmą, garsų aukštumą ir tembrą, harmoniją.

Plačiau apie daugialypio intelekto teoriją (anglų kalba):

<http://infed.org/mobi/howard-gardner-multiple-intelligences-and-education/>

<http://multipleintelligencesoasis.org/>

Išsamiai apie prigimties tipus bei daugialypio intelekto teoriją

Gyvenimo gidas (vedlys)

Daugialypė prigimtis yra tarsi psichometrinė sistema, įgalinanti žmones atrasti savo prigimtis. Daugeliu aspektų ją išplėtojo amerikiečių mokslininkas ir pedagogas Steven Rudolph. Jis plėtojo H. Gardnerio daugialypio intelekto teoriją ir nustatė pagrindines devynias tendencijas, kaip pasireiškia daugialypis intelektas gyvenime. Ši sistema padeda asmenims suprasti savo vidines galias, todėl jie gali plėtoti savo potencialą, patirti didelę sėkmę ir laimę gyvenime. Psichologai mano, kad palankiausias metas pastebėti prigimtį yra stebint 6-8 metų vaikus. Vėliau gyvenamoji, patyriminė ir kita aplinka, standartizuota ugdymo sistema ir vaikui nuolat didinami nepagrįsti reikalavimai tarsi paslepia jo tikrąsias prigimtis. Vaikas jas blokuoja, nes dažnai jos neatitinka aplinkinių žmonių lūkesčių ir aplinkos reikalavimų. Dažniausiai apie tas prigimtis pamirštama (tik maža dalis jaunuolių jas išplėtoja). Vėliau, ypač renkantis karjeros kelią, tarsi atsigręžiama į save ir klausama: o kur man geriausiai sektųsi? Tačiau ir vėl pasirinkimą dažniau įtakoja aplinkiniai žmonės ir darbo rinkos arba aukštojo mokslo sąlygos. Bet ne pats jaunuolis! Vėliau ne retas iš mūsų pagalvojame: jeigu būčiau pasirinkęs (daręs) tai ar tai būčiau tikrai daugiau pasiekęs ar būčiau labiau laimingas... Šios puoselėjamos sistemos tikslas yra kuo anksčiau ir tiksliau atpažinti kiekvienos asmenybės

8 698 80252

info@sokratismokykla.lt

www.sokratismokykla.lt

SOKRATUS

VISAPUSIŠKO UGDYMO MOKYKLA

prigimtį, ją atskleisti tiek vaikui, tiek ir jo tėvams, paskatinti eiti palankiausiu (bet nebūtinai lengviausiu) keliu, pradžioje – mokykloje. Svarbu suprasti, kad nustačius prigimtį ją žinosite ir galėsite puoselėti visą gyvenimą.

Kokios gali būti prigimtys? (parengta pagal Jiva Institute medžiagą)

- Apsauginė prigimtis. Pastebima tendencija – apsaugoti ir apsaugoti kitus nuo žalos, praradimų, kenksmingo poveikio. Žmoguje tarsi nuolat sukuriama tam tikra rizikos valdymo strategija. Būdingos profesijos: teisininkas, teisėjas, policijos pareigūnas, kritikas.
- Švietėjo (edukatoriaus) prigimtis. Pagrindinė tendencija yra įgyti žinių, įgūdžių bei patirties mokyti, instrukuoti ir informuoti kitus, vadovauti komandai. Būdingos profesijos: mokytojas, įtaigus oratorius (spikeris), dvasinis mokytojas (vedlys), sporto komandos treneris.
- Administracinė prigimtis. Pagrindinė tendencija yra polinkis sutelkti dėmesį į detales, gebėti organizuoti, gauti ir atlikti darbą, deleguoti atsakomybę. Būdingos profesijos: vadovas, vadybininkas, diplomatas, politikas, asmeninis patarėjas.
- Kūrybinė prigimtis. Pagrindinė tendencija yra polinkis sukurti originalias idėjas ir darbus didinant pridėtinę vertę. Būdingos profesijos: rašytojas, grafikos dizaineris, mokslinės ir techninės pažangos kūrėjas, architektas.
- Gydytojų prigimtis. Pagrindinė tendencija yra polinkis nurodyti arba padėti kitiems atgauti fizinę, protinę, emocinę ar dvasinę pusiausvyrą, atsigauti po skausmo ar netekčių. Būdingos profesijos: gydytojas, slaugytojas, masažistas, patarėjas.
- Pramogų teikėjo (linksminimo) prigimtis. Pagrindinė tendencija yra polinkis linksminti kitus arba sutelkti ir išlaikyti žmonių dėmesį į save arba į vieną darbą. Būdingos profesijos: dainininkas, muzikantas, aktorius, komikas.
- Paslaugumo (tiekėjo) prigimtis. Pagrindinė tendencija yra investuoti savo laiką ar interesus rūpinantis ar padedant kitiems. Būdingos profesijos: virėjas, padavėjas, patarnautojas, skrydžių palydovė, ūkininkas.
- Verslumo prigimtis. Pagrindinė tendencija yra nepriklausomai inicijuoti projektus arba sudaryti komercinio ar kitokio pobūdžio sąlygas tam, tikintis finansinio atlygio ar pasitenkinimo savimi (savirealizacijos). Būdingos profesijos: įmonės savininkas, pardavimų vadybininkas, rinkodaros specialistas, prekeivis.
- Drąsaus tyrėjo prigimtis. Pagrindinė tendencija yra ieškoti neįprastų iššūkių ir asmeniškai nutolti toli nuo žmonėms įprastų, normalių, saugių sąlygų arba aplinkų. Būdingos profesijos: astronautai, tyrinėtojai, mokslininkai, sportininkai, speleologai.

